

משיח מאת ג. פ. הנדל

בניצוח יעל וגנר אביטל

הדס פארן אסיה - סופרן
אלון הררי - קונטרה טנור
אשרי שגב - טנור
משה סנדרוביץ' - בס

תזמורת בת 13 נגנים, הכוללת את רביעיית "זמיר" בניהולו של ולדימיר שמולנסון

גאורג פרידריך הנדל (1685-1759)

מלחין מתקופת הבארוק, נולד בסקסוניה שבגרמניה. כבר כילד התגלה כשרונו כאמן בנגינה על עוגב וצ'מבלו וכמלחין מוכשר ביותר. מגיל 18 היה כנר בתזמורת בית האופרה של המבורג. בתקופה זו כבר כתב את האופרות הראשונות שלו. הנדל, שאהב את האופרה האיטלקית, נסע ב-1706 לאיטליה ושהה בה 3 שנים. שם התוודע אל טובי המלחינים האיטלקיים בני אותה תקופה, בהם קורלי, ויוואלדי וסקרלטי, מהם שאב השראה רבה לעבודותיו. האיטלקים חיבבוהו מאד וכינוהו "הסקסוני". ב-1710 הגיע ללונדון, בה השתקע ונשאר עד סוף ימיו כאזרח אנגלי. שימש שנים רבות כמלחין החצר של בית המלוכה האנגלי - בתקופת המלכה אן ואחר כך בתקופת מלכותו של ג'ורג' הראשון, לכבודו כתב הנדל את אחת מיצירותיו המפורסמות: "מוסיקה על פני המים". באנגליה ייסד את האקדמיה המלכותית למוסיקה ושימש בה כמלחין וכמנהל מוזיקלי. למרות שחלה ואיבד את מאור עיניו, המשיך לנגן בעוגב ולנצח על יצירותיו. ניצח בפעם האחרונה על ביצוע "משיח" באפריל 1759 בלונדון. נפטר בלונדון ונקבר בכנסיית ווסטמינסטר.

משיח

הטקסט ליצירה נכתב ע"י צ'ארלס ג'ונס, ידיד ומעריץ גדול של הנדל, ומציג את חייו של ישו (המשיח בנצרות), ואת חשיבות חייו על פי העקרונות הנוצריים. ליצירה שלושה חלקים: (1) הציפיה לבוא המשיח ולידתו של ישו - מתבסס בעיקר על קטעים מספר ישעיהו, המנבאים את בוא המשיח; (2) סיפור ייסוריו של ישו - בנוי משילוב של קטעים מספר ישעיהו עם ציטוטים מן הבשורות (הברית החדשה); (3) האדרתו של ישו הגואל - הינו ברובו מתוך האגרת הראשונה אל הקורינתיים (הברית החדשה), ומכיל גם ציטוט אחד מספר איוב. קטע המקהלה הנודע "הללויה" וכן קטע המקהלה החותם את היצירה הינם מספר חזון יוחנן (הברית החדשה). הנדל הלחין את "משיח" תוך פחות מחודש ימים וב-13 באפריל 1742 התקיימה הבכורה בדבלין שבאירלנד. "משיח" נמנית עם היצירות החשובות ביותר של המוסיקה הווקאלית המערבית, והיא ככל הנראה היצירה הווקאלית המפורסמת ביותר במוסיקה הקלאסית שנכתבה בשפה האנגלית. מוצרט כתב גרסה משלו ליצירה. קיימות גרסאות רבות של היצירה היות והנדל הכניס בה שינויים רבים כדי להתאימה לדרישות בהופעות השונות. כתוצאה מכך, לא קיימת גרסה שיכולה להיחשב מוחלטת או אותנטית.

תכנית הקונצרט

חלק ראשון

1. Sinfony (Orchestra)
2. Comfort Ye (accompagnato: Tenor)
3. Ev'ry valley (Air. Tenor)
4. And the glory of the Lord (Chorus)
5. Thus saith the Lord (accompagnato: Bass)
6. But who may abide (Air. Contra-Tenor)
7. And he shall purify (Chorus)
8. Behold, a virgin shall conceive (Recit.: Contra-Tenor)
9. O thou that tellest (Air: Contra-Tenor, & Chorus)
10. For behold, darkness (accompagnato: Bass)
11. The people that walked in darkness (Air: Bass)
12. For unto us a child is born (Chorus)
13. Pifa (Orchestra)
14. There were shepherds (Recit.: Soprano)
15. And lo, the angel of the Lord (accompagnato: Soprano)
16. And the angel said unto them (Recit.: Soprano)
17. And suddenly there was with the angel (accompagnato: Soprano)
18. Glory to God (Chorus)
19. Rejoice greatly (Air: Soprano – Final Version)
20. His yoke is easy (Chorus)

הפסקה

חלק שני

21. Behold the Lamb of God (chorus)
22. He was despised (Air: Soprano)
23. All we, like sheep (Chorus)
24. All they that see Him (accompagnato: Tenor)
25. He trusted in God (Chorus)
26. Thy rebuke hath broken His heart (accompagnato: Tenor)
27. Behold and see (Air: Tenor)
28. He was cut off (accompagnato: Tenor)
29. But thou didst not leave (Air: Tenor)
30. The Lord gave the world (Chorus)
31. How beautiful are the feet (Air: Soprano)
32. Why do the nations (Air. Bass)
33. Let us break their bonds (Chorus)
34. He that dwelleth in heaven (Recit.: Tenor)
35. Thou shalt break them (Air: Tenor)
36. Halleluja (Chorus)

חלק שלישי

37. I know that my redeemer liveth (Air. Soprano)
38. Since by man came death (Chorus)
39. Behold, I tell you a mystery (accompagnato: Bass)
40. The trumpet shall sound (Air: Bass)
41. Worthy is the Lamb (Chorus)
42. Amen (Chorus)

יעל ואגנר אביטל, מנצחת

מנצחת וזמרת. בוגרת האקדמיה למוסיקה בירושלים במגמות קומפוזיציה וזימרה ובית הספר הגבוה למוסיקה בפרנקפורט, שם למדה ניצוח אצל פרופ' הלמוט רילינג. ניצחה על מקהלות רבות בארץ, לרבות מקהלת באר-שבע, המקהלות האזוריות אשכול, חבל יבנה ומטה אשר, מקהלת אוריה ועוד. לימדה וניצחה על מקהלות בבית הספר לשירת המקהלה, בבית הספר "רימון", במכללת אורנים ובאוניברסיטת חיפה. הייתה חברה במקהלת "גכינגר קנטוריי" משטוטגרט, איתם הופיעה ברחבי העולם ואיתם הקליטה את כל יצירותיו הווקאליות של באך. הופיעה כסולנית עם תזמורת רשות השידור והתזמורת הקאמרית הישראלית. שימשה כמנהלת המוזיקלית של פסטיבל ימי המוסיקה והטבע במשגב. כיום מנצחת על המקהלה הקאמרית הישראלית טבעון וכן על המקהלות האזוריות "משגב הגליל" ו"העמקים - גלבע", עמן מרבה להשתתף בפסטיבלים ובקונצרטים בארץ ובעולם.

הדס פארן אסיה, סופרן

בוגרת בית הספר הגבוה ללימודי מוסיקה בת"א (בהצטיינות) והאקדמיה למוסיקה ומחול בירושלים. העפילה לשלב הגמר בתחרות הנדל לשירה בלונדון. זוכת מלגות IVAI וקרן התרבות אמריקה-ישראל. זוכת פרס בתחרות הלידר הגרמני באקדמיה למוסיקה ומחול בירושלים. בין תפקידיה: "דידו ואנאס" (פרסל) בתפקיד דיידו, "יהודה מכבי", ו"דיקסט דומינוס" (הנדל), "האדונית המשרתת" (פרגולזי) בתפקיד סרפינה, "מגניפיקט" ו"קרדו" (וילדי), "מיסה ברוויס", "מיסת ההכתרה" ו"רקוויאם" (מוצארט), "חלום ליל קיץ", "תהילים מס 42", ו"תהילים כ"ה" (מנדלסון). מופיעה באופן קבוע עם מיטב התזמורות והמנצחים בארץ ובעולם. כמו כן בפסטיבל מוצארט המתקיים באירופה, וכן בפסטיבלים המתקיימים בישראל: המוסיקה הישראלית, אבו-גוש, כפר בלום ועוד.

אלון הררי, קונטרטה טנור

בוגר ביה"ס הגבוה למוסיקה אוניברסיטת ת"א. זוכה מלגות אמריקה ישראל, מלגות ביה"ס ע"ש בוכמן-מהטה, ומלגת הצטיינות לתואר שני ע"ש קולטון. זוכה פרס "התגלית הצעירה" בתחרות ע"ש הילדה צאדק שנערכה בווינה. בין תפקידי: אורפיו ב"אורפיו ואורדיצ'ה" (גלוק) באופרה הלאומית של ליטא ובאופרה הישראלית, תפקיד הזפיר ב"אפולו והקינגטון" (מוצארט), אאוסטיז ב"רינלדו" (הנדל), תולומאו ב"ויליוס קיסר במצרים" (הנדל). הופיע בקונצרטים רבים בארץ עם התזמורת הסימפונית הישראלית ראשון לציון, הקאמרטה הישראלית בירושלים, תזמורת הבארוק בירושלים, תזמורת בארוקדה ועוד. הופיע כסולן עם התזמורת הפילהרמונית של ורשה ועם אנסמבל בארוק וורק המבורג. היה חבר באופרה סטודיו של האופרה הישראלית.

אשרי שגב, טנור

בוגר ביה"ס הגבוה למוסיקה אוניברסיטת ת"א (בהצטיינות יתרה). זוכה מלגות קרן התרבות אמריקה-ישראל. בין ההרכבים עמם שר: התזמורת הפילהרמונית הישראלית, התזמורת הסימפונית ראשון לציון, סולני באך הישראלים, האנסמבל הקולי החדש, קולגיום, המקהלה הישראלית ע"ש גארי ברתני ומקהלת עדי. בין תפקידי: פודסטה ב"לה פינטה ג'ארדיניירה" (מוצארט), נרונה ב"הכתרתה של פופאה" (מונטוורדי), רמירו ב"צ'רנטולה" (רוסיני), נמורינו ב"שיקוי האהבה" (דוניצטי), וטמינו ב"חליל הקסם" (מוצארט). השתתף בהפקת הבכורה של האופרה הירושלמית בתור דון אוטביו באופרה דון ג'ובאני וכן בנישואי פיגארו (מוצארט). עם האופרה הישראלית שר בהפקת דיידו ואינאס (פרסל).

משה סנדרוביץ', בס

למד פיתוח קול אצל רובין ויזל כפסוטו ואצל מרינה לויט (מהאקדמיה למוסיקה בירושלים). נסע להשתלמות אצל גארי מגבי (בקונסרבטוריום של לוזאן-שווייץ). לומד סולפג', הרמוניה והלחנה אצל יעל ואגנר אביטל. שר במקהלות משגב הגליל, הקאמרית של טבעון, והקבוץ הארצי. הופיע בתפקידי סולן עם מקהלות שונות ביצירות של, באך (קאנטטות), מוצרט ("רקוויאם"), בטהובן ("הסימפוניה התשיעית"), הנדל ("משיח"), יוזף היידן ("בריאט-העולם"), מנדלסון ("אליהו" ו"לאודה סיון"), אורף ("כארמינה בורנה"), רוסיני ("מיסה חגיגית קטנה"), ורדי ("לה-טרואיטה"). כמו כן הופיע ברסיטלים פרטיים שונים (מיצירות באך הנדל מוצארט שוברט וגרשוין).

ולדימיר שמולנסון, תזמורת

עלה לישראל בשנת 1991. קיבל את השכלתו המוסיקלית במוסקבה, אסטרן ונובוסיבירסק. ניגן ב"אופרה הישראלית החדשה" כווילן ומשנת 1996 מנגן ככנר בתזמורת הסימפונית חיפה וכמנהלה המוסיקלית של רביעיית "זמיר", שהיא רביעיית הבית של "בית יד לבנים" בחיפה ומנגן בה כווילן לצד מילן טודרוביץ' הכנר הראשון, אלכסנדר גורביץ' כנר שני ולב מטיוקוב בצ'לו. הרביעייה נוסדה כ"רביעיית חיפה" ע"י הכנר אביגדור זמיר בשנת 1990. לאחר מותו בשנת 1996 החליטו הנגנים להעניק לרביעייה את שמו של מיסדה – "זמיר". הרביעייה מופיעה בפסטיבלים שונים ברחבי הארץ, ובשידור חי ב"קול המוסיקה". ברפרטואר של ההרכב מעל 150 יצירות קאמריות.

בהתאם לצורך מצרפת אליה הרביעייה נגנים נוספים להרכבים משתנים במגוון קונצרטים, כך גם בקונצרט זה.

עירית שומן, פסנתרנית

בוגרת האקדמיה למוסיקה ע"ש רובין בת"א, במגמת הנגינה על פסנתר אצל פרופ' יונתן זק. סיימה בהצטיינות התמחות בניצוח מקהלות בסמינר לוינסקי בת"א, אצל הגב' רחל כוכבי. מילאה תפקידי פסנתרנית מלווה בחזרות ובקונצרטים של גופים שונים, בהם המקהלה הקאמרית של טבעון ומקהלת רקפת, בהופעותיהן בארץ ובחו"ל. את המקהלה הקאמרית של טבעון היא מלווה משנת 1994. בביקורת בעיתונות על ביצוע המיסה החגיגית הקטנה של רוסיני נכתב עליה: "התפקיד העיקרי של הליווי נפל בחלקה של הפסנתרנית עירית שומן, שהוכיחה את הווירטואוזיות שלה ואת רגישותה המוסיקלית".

המקהלה הקאמרית הישראלית טבעון

המקהלה הקאמרית של טבעון נוסדה בשנת 1974 ומונה כ-55 זמרים, אנשי טבעון והסביבה. רפרטואר המקהלה כולל יצירות א-קאפלה ויצירות אורטוריות מתקופות הרנסנס, הבארוק, הקלאסית, הרומנטית, ומוסיקה בת זמננו, לרבות מוסיקה ישראלית ושירי עמים. המקהלה מופיעה בקהילה וברחבי הארץ וייצגה את ישראל גם בחו"ל. כמו כן הופיעה המקהלה בטלוויזיה הישראלית, בפסטיבל ווקאליזיה בעכו, בזמירות בירושלים, בפסטיבל אבו-גוש, ובפסטיבלים שונים בגרמניה, צרפת, ספרד, פינלנד, ועוד. הופיעה בפסטיבל "גושיטפט" שבדרום טירול וב"אירופה קאנטט". השתתפה בפסטיבל למוסיקה יהודית בצפת, בפסטיבל "החג של החגים" בחיפה ובפסטיבל "צלילים במדבר". הוזמנה לפולין למפגש מיוחד וסדרת קונצרטים באושוויץ עם מקהלות מפולין וגרמניה, בסימן גישור על מכאובי העבר בעזרת המוסיקה. בינואר 2014 הופיעה בארמון האו"ם בג'נבה. במאי 2015 ערכה מסע הופעות בישראל עם מקהלה ותזמורת מפרייבורג. באוגוסט 2015 הייתה אורחת של מקהלת "קאליו" בפינלנד. המלחינים גיל שוחט, דב כרמל וערן דינור כתבו מוסיקה למקהלה. בהופעותיה שיתפה המקהלה פעולה עם התזמורת הפילהרמונית הישראלית, התזמורת הקאמרית הישראלית, תזמורת הבארוק הירושלמית, התזמורת הסימפונית חיפה, התזמורת הסימפונית באר-שבע ותזמורת הפסטיבלים הירושלמית. התקבלה לרשימת הגופים האומנותיים של "תרבות לישראל" ונתמכת על ידי רשת המתנ"סים קריית טבעון ומשרד החינוך והתרבות.